

Indie jako kluczowe państwo Indo-Pacyfiku – wnioski dla UE

Patryk Kugiel

Zwodowanie we wrześniu br. drugiego indyjskiego lotniskowca INS Vikrant potwierdza wolę Indii odgrywania przewodniej roli w Indo-Pacyfiku. Znaczenie tego państwa w regionie będzie zależało głównie od przebiegu rywalizacji z Chinami, zwiększania gospodarczego potencjału i wsparcia udzielonego przez partnerów zagranicznych. Zbieżność celów w Indo-Pacyfiku wzmacnia partnerstwo Indii i USA, a także otwiera możliwość intensyfikacji współpracy z UE, szczególnie w zakresie konektywności, zmian klimatycznych i rozwijania świadomości państw w domenie morskiej.

Założenia i cele Indii. Indie nie przyjęły jednego spójnego dokumentu przedstawiającego strategię w Indo-Pacyfiku. Podejście państwa można odtworzyć, korzystając z wypowiedzi liderów i tematyki inicjatyw podejmowanych w ostatnich latach. Indie przyjmują szeroką definicję regionu, obejmując nią zarówno Pacyfik, jak i Ocean Indyjski od wybrzeży Afryki po Amerykę Północną i Południową. Główną uwagę skupiają jednak na Oceanie Indyjskim, gdzie ich położenie jest strategiczne. Już w 2015 r. premier Narendra Modi ogłosił strategię współpracy morskiej na tym akwenie (SAGAR), która ma promować zrównoważone wykorzystanie zasobów oceanu, a także zapewnić ramy bezpiecznej i stabilnej współpracy międzynarodowej. W kolejnych latach indyjski rząd rozszerzył tę politykę na Ocean Spokojny, czego przejawem było wspólne z Japonią przyjęcie w maju 2017 r. programu tworzenia „Korytarza Wzrostu Afryka–Azja”, który miał wzmacniać połączenia między tymi kontynentami.

Najbardziej kompleksowo indyjską wizję Indo-Pacyfiku przedstawił Modi w czerwcu 2018 r. w Singapurze, wzywając do budowy „wolnego, otwartego i inkluzywnego” regionu. W kwietniu 2019 r. w indyjskim MSZ utworzono oddzielny wydział ds. Indo-Pacyfiku. Podczas Szczytu Azji Wschodniej w Bangkoku w listopadzie 2019 r. Modi ogłosił powołanie Inicjatywy Indo-Pacyficznej (IPOI), która miała być próbą wdrożenia indyjskiej wizji regionu. Ta wielostronna platforma współpracy ma koordynować działania państw Indo-Pacyfiku w siedmiu obszarach, m.in. bezpieczeństwa morskiego, eksploatacji zasobów i konektywności.

Głównym celem Indii jest zapewnienie stabilności i pokoju w regionie, w tym bezpieczeństwa morskich szlaków komunikacyjnych, którymi transportowane jest ok. 90% wolumenu indyjskiego handlu. Dążą także do powstrzymania hegemonii w regionie jednego z mocarstw (zarówno USA, jak i Chin), preferując układ sił oparty na równoważeniu się kilku aktorów. Do głównych zasad zaliczają poszanowanie suwerenności i nienaruszalności terytorialnej państw, wolność handlu, pokojowe rozwiązywanie sporów poprzez dialog i przestrzeganie prawa międzynarodowego. Popierają centralną rolę ASEAN w zapewnianiu stabilności regionu oraz utrzymanie swobody żeglugi i przelotu nad wodami międzynarodowymi, w tym nad Morzem Południowochińskim. Same przedstawiają się jako „dostawca bezpieczeństwa” i partner zapewniający pomoc w sytuacji kryzysów humanitarnych i katastrof naturalnych.

Współpraca międzynarodowa. Potencjał gospodarczy (piąta gospodarka świata), militarny (największa po Chinach armia i budżet obronny w regionie) i demograficzny Indii oraz ich strategiczne położenie sprawiają, że inne podmioty, które przyjęły własne strategie wobec Indo-Pacyfiku, uznają Indie za [kluczowego partnera w regionie](#). Jest to zgodne z podejściem rządu indyjskiego, który promuje multilateralizm i budowanie sieci partnerstw z podobnie myślącymi partnerami. Indie są członkiem najważniejszych regionalnych inicjatyw multilateralnych – Szczytu Azji Wschodniej, Forum Regionalnego ASEAN czy India Ocean Rim Association. Od 2019 r. aktywniej włączyły się we współpracę w ramach [Quad](#)

(z USA, Australią i Japonią), a w lipcu br. uruchomiły inicjatywę czterostronną [I2U2](#) (z USA, Izraelem i ZEA). Zintensyfikowały szereg dialogów trójstronnych (np. Francja–Australia–Indie, Japonia–Australia–Indie). Chętniej uczestniczą też we wspólnych ćwiczeniach morskich, w tym w ramach Quad (np. Malabar) czy z Francją (Varuna).

W centrum zainteresowania Indii znajduje się współpraca gospodarcza i rozwojowa. To w dużej mierze pod wpływem tego państwa Quad przeniósł uwagę z bezpieczeństwa na kwestie społeczno-ekonomiczne, m.in. uruchamiając inicjatywę dostarczania do państw rozwijających się szczepionek na COVID-19, oraz na współpracę na rzecz wzmocnienia odporności łańcuchów dostaw. W maju br. Indie dołączyły też do nowej amerykańskiej inicjatywy w regionie – [Struktury Gospodarczej Indo-Pacyfiku \(IPEF\)](#).

Indie przychylnie patrzą na większe zaangażowanie partnerów spoza regionu, w tym z Europy. Dobrze przyjęły strategię [UE](#), [Francji](#) i [Niemiec](#) wobec Indo-Pacyfiku. Indyjscy dyplomaci wskazują na zbieżność siedmiu priorytetów unijnej strategii z siedmioma filarami inicjatywy IPOI, proponując Unii przejęcie przewodnictwa we wdrażaniu wybranego filaru. Liczą na intensyfikację współpracy szczególnie w zakresie rozwoju gospodarczego, infrastruktury, transformacji cyfrowej, konektywności i walki ze zmianami klimatu.

Wyzwania dla Indii. W wymiarze politycznym indyjską działalność w Indo-Pacyfiku ogranicza brak jednoznacznej polityki wobec Chin. Aktywność tego państwa na Oceanie Indyjskim i w [Azji Południowej](#), w tym rozwijanie Inicjatywy Pasa i Szlaku oraz rozbudowa potencjału morskiego, były jedną z głównych przyczyn większego zaangażowania Indii w regionie. Początkowo Indie podkreślały inkluzywność swojego podejścia, co miało pokazać, że ich polityka nie jest wymierzona przeciwko żadnemu państwu. Po wybuchu pandemii COVID-19 i [starcach na wspólnej granicy](#) w czerwcu 2020 r. Indie przyjęły jednak bardziej asertywne podejście, dążąc do rozłączenia gospodarczego od Chin i angażując się w inicjatywę krytycznie przez nie oceniane, np. Quad. Obawy przed silniejszym sąsiadem hamują jednak Indie przed otwartym włączeniem się w amerykańską strategię powstrzymywania Chin.

Drugim wyzwaniem są ograniczone możliwości działania w sferze gospodarczej i wojskowej. Strategia i zdolności militarne Indii skupiały się dotychczas na zagrożeniach lądowych ze strony dwóch północnych sąsiadów (Pakistanu i ChRL), co spowodowało zaniedbanie marynarki wojennej. Dopiero w ostatnich latach intensywnie modernizują siły morskie, czego przykładem było zwodowanie lotniskowca INS Vikrant, pierwszego zbudowanego w kraju. Po przezwyciężeniu spowolnienia związanego z pandemią Indie wracają na pozycję najszybciej rozwijającej się dużej

gospodarki świata (MFW przewiduje wzrost PKB o 7,4% w 2022 r.). Koncentrują się jednak na wyzwaniach wewnętrznych i mają ograniczone środki na wsparcie państw Indo-Pacyfiku. W rozwoju sieci powiązań w regionie widzą szansę na poprawę swojego miejsca w globalnych łańcuchach produkcji i przejęcie części inwestycji lokowanych w Chinach. Zwiększenie oddziaływania w regionie będzie wymagało utrzymania szybkiego tempa wzrostu w najbliższych latach.

Wnioski. Aktywna postawa w Indo-Pacyfiku wyraża rosnące indyjskie ambicje odgrywania kluczowej roli międzynarodowej i wyjścia poza swoją historyczną strefę oddziaływania w Azji Południowej. Indie chcą być siłą stabilizującą i ułatwiającą wielostronną współpracę w Indo-Pacyfiku, co ma umożliwić szybki rozwój państw regionu. Strategia Indii pozostaje jednak niedookreślona i płynna. Może zmieniać się wraz z ewolucją uwarunkowań międzynarodowych, szczególnie relacji z Chinami. Indie będą wykorzystywać Quad i partnerstwo z UE do wzmocnienia własnego potencjału gospodarczego i militarnego oraz ograniczania wpływów Chin w ramach polityki równowagi w regionie. W przypadku eskalacji napięć chińsko-indyjskich Indie mogą jednak zostać zmuszone do dołączenia do ewentualnej antychińskiej koalicji, pogłębiając podziały i destabilizację regionu.

Mimo poważnych różnic w podejściu do [rosyjskiej inwazji na Ukrainę](#) Indie pozostają kluczowym partnerem USA i UE w Indo-Pacyfiku, dzielącym ich wizję regionu i ocenę zagrożeń, w tym obawy przed polityką Chin. USA już zaangażowały się we wzmocnienie pozycji Indii, widząc w nich przeciwwagę dla ChRL. Także dla UE bliższa współpraca z Indiami będzie służyła realizacji jej strategii wobec Indo-Pacyfiku. Obszarami, w których UE może najwięcej zaoferować są konektywność, walka ze zmianami klimatu i budowa zdolności państw w domenie morskiej. Rozwijając istniejące inicjatywy (np. EU-India Connectivity Partnership) i wykorzystując fundusze zapowiedziane w ramach unijnej strategii inwestycji infrastrukturalnych [Global Gateway](#), UE powinna zintensyfikować współpracę z Indiami na rzecz wsparcia projektów infrastrukturalnych, w tym transportowych, cyfrowych i energetycznych między Oceanem Indyjskim a Europą, a także zieloną transformację i rozwój zdolności państw do zarządzania zasobami morskimi. Aby zwiększyć widoczność i efektywność wspólnych projektów, partnerzy mogą powołać Unijno-Indyjski Fundusz Indo-Pacyfiku. Zacieśnieniu współpracy służyłoby przyjęcie przez UE przewodnictwa w jednym z filarów IPOI. Choć współpraca w zakresie bezpieczeństwa będzie mieć znaczenie symboliczne i polityczne, obie strony mogą współdziałać na rzecz ograniczania napięć między USA a Chinami i stabilizacji porządku opartego na prawie.